

Onderzoek naar hergebruik reststromen bedrijventerreinen

Tijd voor circulariteit

Er is bij bedrijventerreinen veel winst te behalen op het gebied van circulariteit. Provincie Zuid-Holland startte in 2022 samen met Metropoolregio Rotterdam Den Haag, DCMR Milieudienst Rijnmond en Omgevingsdienst Haaglanden een project om circulaire kansen voor reststromen in kaart te brengen. Voor Tamara Croes, milieuspecialist en adviseur duurzaamheid bij ODH, echt een passieproject.

“
*We kijken naar de drempels
waar ondernemers
tegenaanlopen en hoe wij
daarbij kunnen helpen.*”

Tamara: ‘Als je circulair zegt, denken veel mensen aan recycling. Maar dat is slechts één van de zeven stappen binnen circulariteit. Kijk bijvoorbeeld eens naar de Ambachtse Zoom, een bedrijventerrein in Hendrik-Ido-Ambacht dat erop gericht is 100% circulair te zijn. Dat wil zeggen: aardgasloos, energieneutraal, hergebruik van alle materialen, zonnepanelen en windenergie die na levensduur worden gerecycled, 100% afvalscheiding, aandacht voor biodiversiteit, circulair bouwen en bomen aanplanten. Als je als bedrijf op dat terrein een initiatief hebt dat bijdraagt aan circulariteit krijg je korting op de kosten en begeleiding door experts. Een geweldig voorbeeld!’

Kansrijke reststromen

Dit soort initiatieven werden tijdens het project onderzocht. ‘Ook hebben we gekeken naar welke reststromen er zijn en welke kansrijk zijn. Denk aan medische afvalstromen van ziekenhuizen of aan beton waar steeds meer uit wordt gehaald. Er wordt in Haaglanden volop papier en karton gerecycled en veel gedaan met afvalmateriaal van sloop, zoals glas, cement en hout. Veel initiatieven zijn nog op lokaal niveau, dit project is opgezet om van elkaar te leren. Om niet steeds opnieuw het wiel uit te hoeven vinden. Bedrijventerreinen zijn vaak een wereld op zich. Het is belangrijk om erbuiten te kijken, te verbinden, koppelingen te maken naar partners.’

Drempels wegnemen

‘Tijdens de maandelijkse overleggen kijken we ook naar wetgeving. Die wordt door bedrijven vaak gezien als een hinder. Zo had een ondernemer op een bedrijventerrein zonnepanelen die te veel stroom hadden opgewekt. Dat wilde hij aan andere bedrijven op het terrein leveren. Technisch geen probleem, maar wel juridisch. Je mag het niet zomaar doen. Het zou mooi zijn als er te veel aan zonne-energie kan worden uitgewisseld. We kijken naar de drempels waar ondernemers tegenaanlopen en hoe wij daarbij kunnen helpen.’

Verbindingen leggen

‘We houden ook onze ogen open voor kansen. Er komt een mooie casus langs, daar moeten we iets mee! Zo was er een bedrijf op zoek naar oude emmers om te hergebruiken. Door samen te werken hebben we een partner voor hen gevonden. Ook dat is het mooie aan dit project: verbindingen leggen. Onze mensen komen bij

heel veel bedrijven en zien kansen. Er is altijd iemand die iemand kent en weer iemand kent. Een ander voorbeeld: een bedrijf maakt tapas voor een supermarktketen. Wat overblijft is de achterkant van parmaham. Daar moet iets mee te doen zijn? Met ons netwerk kunnen wij deze bedrijven makkelijker met elkaar in contact brengen.'

Inspiratie over de grens

Het projectteam kijkt naar de regio, maar zeker ook naar inspirerende initiatieven erbuiten. 'Er zijn wereldwijd veel voorbeelden van hergebruik. Zo is er een Zweeds bedrijf dat dakbedekkingsmateriaal maakt in Sri Lanka. Dat doen ze van melkpakken die bestaan uit karton, metaal en plastic, normaalgesproken dus drie afvalstromen.

“
Aan het begin werden mensen die met circulariteit bezig waren gezien als fanaten, inmiddels als geloofwaardige en interessante gesprekspartners.”

Ook hebben we gezien dat er in India maandverband wordt gemaakt van vezels van snijafval van bananen en in Frankrijk leer van zalmhuiden. Er gebeurt ontzettend veel. We zien sowieso dat circulariteit veel meer leeft. Aan het begin werden mensen die hiermee bezig waren gezien als fanaten, inmiddels als geloofwaardige en interessante gesprekspartners. Circulair wordt gelukkig steeds meer mainstream.' Die ontwikkeling drukt zich ook uit in cijfers.

In 2022 telde Haaglanden 74 subsidieaanvragen voor circulaire initiatieven. In 2021 waren dat er nog 43.

Goede ontwikkelingen

'Waar ik veel toekomst in zie is circulaire ambachtscentra. Een milieustraat waar je afval kunt scheiden mét daarbij een kringloopwinkel en een repair café, een werkplaats waar zaken gemaakt worden. Er wordt ontzettend veel weggegooid, bijvoorbeeld elektronica. Daar is veel mee te doen. Maar tegelijkertijd: alles wat je circulair ontwikkelt, is duurder dan nieuw kopen. We zouden in de kostprijs van materiaal de milieuprijs moeten meerekenen. Gelukkig verandert er een en ander. In 2025 moeten alle producenten in plastic voor 25% gebruik maken van gerecycled granulaat. Dat levert wel een gelijk speelveld op, het loont dan meer te kiezen voor circulaire producten. Wij maken ons hard voor zulke ontwikkelingen, ook bijvoorbeeld voor een taks op fossiele brandstof. We willen goede voorbeelden gebruiken, initiatieven stimuleren en zaken bij het Rijk op de agenda krijgen.'

Handige platforms

In 2022 zijn vanuit het gezamenlijke project diverse platforms opgezet die de bedrijven helpen bij circulair ondernemen. 'Zo is de website circulair.biz gelanceerd, een hub waarop alle bedrijven die bezig zijn met circulariteit zich kunnen aanmelden. Bedrijventerreinen geven hierop aan hoe ze afvalstromen verwerken. Ook vind je hier meer dan 60 Circulaire Economie kansen (CE kansen) voor bedrijventerreinen, zoals papierloos werken en hergebruik en van verf. Er is een Circulair Loket van DCRM waar je met al je vragen terecht kunt. De Provincie reikt prijzen uit voor circulaire initiatieven en er gebeurt steeds meer rond dit thema. Het project is nog lang niet afgelopen!' ■